

خاورمیانه و آفریقای شمالی

روندهای منطقه‌ای

اعدام‌های ثبت‌شده در این منطقه ۵۹ درصد افزایش داشته است.

• ۹۴ درصد از اعدام‌های ثبت‌شده در این منطقه، در ایران (۷۰ درصد) و عربستان سعودی (۲۴ درصد) انجام شده است.

• از سال ۲۰۱۷ برای اولین بار اعدام‌ها در کویت و کشور فلسطین از سر گرفته شد.

• احکام اعدام‌های ثبت‌شده اندکی کاهش داشت و در ۱۶ کشور اعمال شد که در سال ۲۰۲۱، این رقم ۱۷ کشور بوده است.

کشور	اعدام‌های ثبت شده در سال ۲۰۲۲	اعدام‌های ثبت شده در سال ۲۰۲۱	محمومان به اعدام تا پایان سال ۲۰۲۲
الجزیره	۰	۵۴	+
بحرین	۰	+۲	+۴۱
مصر	۲۴	۵۳۸	+
ایران	+۵۷۶	+	+
عراق	+۱۱	+۴۱	+۷۹۰۰
اسرائیل ^۱	۰	۰	۰
اردن	۰	+۴	+۲۱۹
کویت	۷	+۱۶	+۲۴
لبنان	۰	+۲	+
لیبی	۰	2+۱۸	+۱۸
مراکش/ صحرای غربی	۰	۰	۸۲
عمان	۰	۰	+
(حکومت) فلسطین	3۵	۲۸	+۲۳۸
قطر	۰	+	+
عربستان سعودی	۱۹۶	+۱۲	+۲۱
سوریه	+	+	+
تونس	۰	+۲۶	+۱۱۵

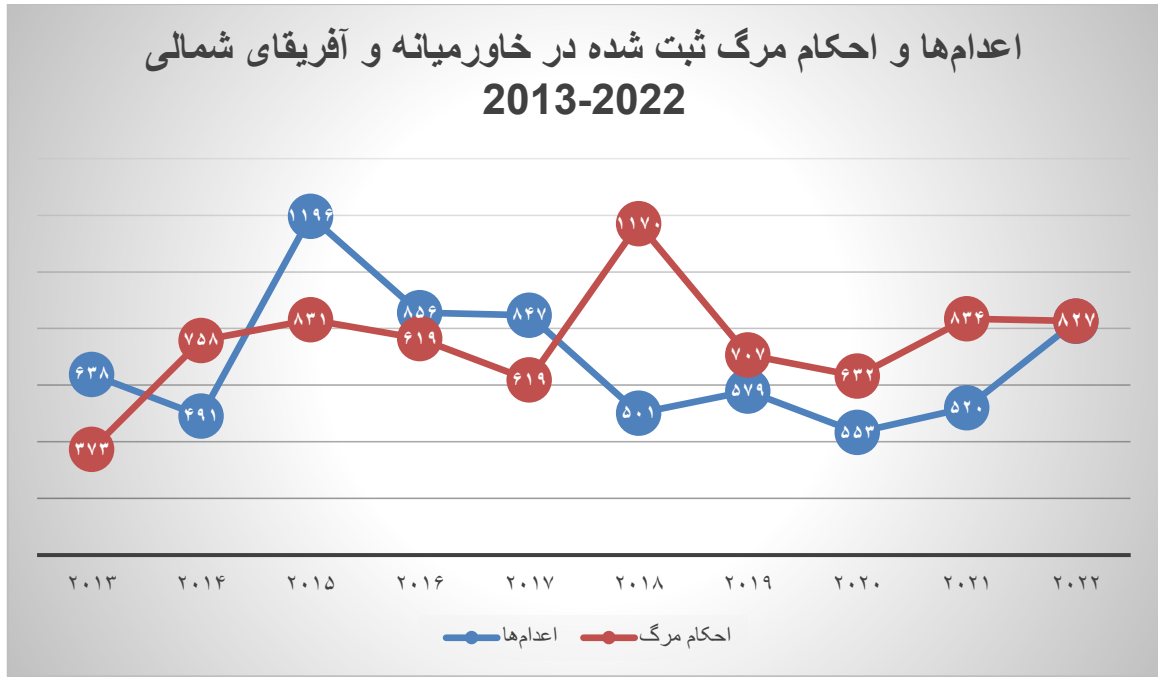
^۱ عفو بین‌الملل اسرائیل را به عنوان کشور لغوکننده مجازات اعدام برای جنایات عادی طبقه‌بندی می‌کند، زیرا قوانین آن مجازات اعدام را برای موارد استثنایی مانند جنایات تحت قوانین نظامی یا جنایاتی که در شرایط استثنایی انجام می‌شوند، جایز می‌داند. آخرین اعدام در اسرائیل در سال میلادی ۱۹۶۲ انجام شد.

^۲ ۱۸ حکم اعدام ثبت‌شده توسط دادگاه‌های غرب لیبی، در مناطق تحت کنترل دولت وحدت ملی (GNU) صادر شده است. عفو بین‌الملل تأیید کرد که احکام اعدام توسط دادگاه‌های نظامی در شرق لیبی در سرزمین‌هایی که عملاً تحت کنترل گروه‌های مسلح موسوم به نیروهای مسلح عربی لیبی (LAAF) است، صادر شده است. با این حال، با توجه به اینکه رسیدگی‌های چنین دادگاه‌هایی تحت شرایط محرمانه است و به ناظران مستقل اجازه دسترسی داده نمی‌شود، عفو بین‌الملل نمی‌تواند حداقل عدد معتبری را در مورد تعداد احکام اعدام صادر شده ارائه دهد. از زمان درگیری مسلحانه سال ۲۰۱۱ تاکنون هیچ‌گونه اعدامی در لیبی انجام نشده است.

^۳ این احکام اعدام توسط دادگاه‌های تحت اداره‌ی دولت بالفعل حماس در نوار غزه صادر شده‌اند.

+۱۱	+۲	۰	امارات متحده عربی
+۸۴	+۷۸	+۴	یمن

تعداد اعدام‌های ثبت‌شده توسط عفو بین‌الملل در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا به میزان قابل توجهی افزایش یافته است که از ۵۹ درصد از ۵۲۰ اعدام در سال ۲۰۲۱ به ۸۲۵ مورد در سال ۲۰۲۲ رسیده است؛ و احکام اعدام ثبت شده از ۸۳۴ مورد در سال ۲۰۲۱ به ۸۲۷ مورد در سال ۲۰۲۲ رسیده است که اندکی کاهش داشته است.

عفو بین‌الملل اعدام‌ها را در هشت کشور منطقه - مصر، ایران، عراق، کویت، (حکومت) فلسطین، عربستان سعودی، سوریه و یمن ثبت کرده است. هیچ اعدامی در عمان و امارات متحده عربی، کشورهایی که در سال 2021 اعدام انجام داده‌اند، ثبت نشده است. اعدام‌ها در کویت و کشور فلسطین برای اولین بار از سال 2017 از سر گرفته شد. در ماه سپتامبر، دولت بالفعل حماس در نوار غزه پنج نفر را اعدام کرد - سه نفر برای قتل و دو نفر برای جاسوسی برای اسرائیل. در ماه نوامبر، کویت هفت نفر - یک زن اتیوپیایی، یک مرد سوری، یک مرد پاکستانی و چهار مرد کویتی را اعدام کرد.⁴ در مقایسه با سال 2021، اعدام‌های ثبت‌شده در کشورهای مذکور کاهش یافته است: مصر (83 تا 24)؛ عراق (17 تا 11)؛ و یمن (14 تا 4). 825 اعدام ثبت‌شده در این منطقه در سال 2022، بالاترین میزان ثبت شده توسط عفو بین‌الملل از سال 2017 بوده است.

⁴ عفو بین‌الملل، کویت: مقامات باید اعدام قریب‌الوقوع هفت زندانی را متوقف کنند (اخبار، 15 نوامبر 2022)، <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/11/kuwait-authorities-must-halt-imminent-execution-of-seven-prisoners/> اعدام قریب‌الوقوع هفت زندانی؛ «کویت هفت نفر را در اولین اعدام‌ها از سال 2017 به دار آویخت»، الجزیره، 16 نوامبر 2022، <https://www.aljazeera.com/news/2022/11/16/kuwait-executes-seven-people-despite-international-outcry>

ایران و عربستان سعودی مسئول اصلی افزایش قابل توجه اعدام‌های ثبت‌شده در سال 2022 بوده‌اند. از تعداد کل اعدام‌های ثبت‌شده در منطقه، 94 درصد آن در ایران و عربستان که انجام شده است که به ترتیب (70 درصد) و (24 درصد) است.

عفو بین‌الملل 576 اعدام را در ایران ثبت کرده است که نسبت به 314 اعدامی که در سال 2021 ثبت شده بود، 83 درصد افزایش داشته است.⁵ از 576 اعدام ثبت‌شده توسط عفو بین‌الملل، 279 مورد آن (48%) به خاطر قتل؛ 255 مورد (44%) برای جرایم مرتبط با مواد مخدر؛ 21 نفر برای تجاوز جنسی؛ 18 نفر برای محاربه (دشمنی با خدا)؛⁶ و 3 نفر برای جرایم نامشخص اعدام شده‌اند. دو اعدام در ملاء عام انجام شد و 12 زن اعدام شدند. در طول سال، مقامات ایرانی پنج نفر را اعدام کردند که در زمان ارتکاب جرمی که برای آن محکوم شده بودند، زیر 18 سال سن داشتند.⁷ اعدام‌های ثبت شده برای قتل افزایش شدید 75 درصدی داشته‌اند که از 159 مورد در سال 2021 به 279 مورد در سال 2022 رسیده است؛ و جرایم مربوط به مواد مخدر نیز 93 درصد افزایش یافته است که از 132 مورد در سال 2021 به 255 مورد در سال 2022 رسیده است.⁸ مقامات ایرانی به استفاده از مجازات اعدام به عنوان ابزاری برای سرکوب سیاسی ادامه دادند و این مجازات نامتناسب را برای اعضای اقلیت‌های قومی به عنوان بخشی از روند تبعیض و سرکوب طولانی مدت و ریشه‌دار این گروه‌ها به کار بستند.⁹

⁵ بسیاری از اعدام‌هایی که در سال 2022 در ایران انجام شد، به دنبال محاکمه‌های به شدت ناعادلانه صورت گرفت.

⁶ دو مورد مربوط به اعتراضات سراسری است که از 16 سپتامبر 2022 در ایران به راه افتاده است.

⁷ قوانین بین‌المللی حقوق بشر استفاده از مجازات اعدام را برای افرادی که در زمان ارتکاب جرمی که بخاطر آن محکوم شده‌اند، کمتر از 18 سال سن داشته باشند به شدت ممنوع می‌کند.

⁸ بین سال‌های 2018 تا 2020، مقامات اعدام‌های مرتبط با مواد مخدر را به میزان قابل توجهی کاهش دادند. با این حال، در سال 2021، حداقل 132 نفر به دلیل جرایم مرتبط با مواد مخدر اعدام شدند که 42 درصد از کل اعدام‌های ثبت شده را تشکیل می‌دهد و نشان‌دهنده افزایش بیش از پنج برابری آن نسبت به سال 2020 است (23). زمانی که دادگاه‌ها فردی را برای داشتن مقادیر معینی مواد مخدر محکوم می‌کنند، قانون همچنان مجازات اجباری اعدام را برای آن‌ها در نظر می‌گیرد؛ میزان محکومیت بسته به نوع مواد متفاوت است.

⁹ عفو بین‌الملل، ایران: موج وحشتناک اعدام‌ها باید متوقف شود (اخبار، 5 مرداد 1401)،

اعدام‌های ثبت شده در ایران و عربستان سعودی 2018-2022

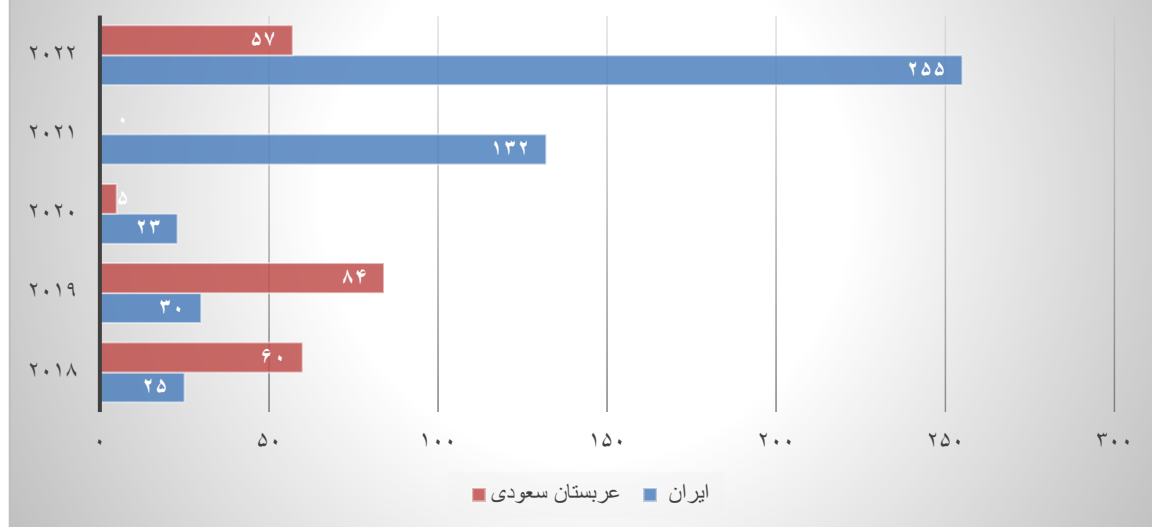
در عربستان سعودی، خبرگزاری سعودی پرس، خبرگزاری رسمی دولت عربستان سعودی، بر اساس اعلامیه وزارت کشور، به طور رسمی جزئیات اعدام ۱۴۸ نفر - یک زن و ۱۴۷ مرد - در سال ۲۰۲۲ را منتشر کرد. از ۱۴۸ اعدام گزارش شده، ۸۴ مورد برای جرایم مرتبط با تروریسم؛ ۳۳ مورد برای قتل؛ ۲۰ برای جرایم مرتبط با مواد مخدر؛ ۴ مورد برای تجاوز و آدم‌ربایی؛ ۳ مورد برای تجاوز جنسی، سرقت و جرایم مرتبط با مواد مخدر؛ یک مورد برای قتل و تجاوز؛ یک مورد برای تجاوز جنسی؛ یک مورد برای زورگیری، حمله و اقدام به قتل؛ و یک مورد برای دزدی، تجاوز جنسی و شکنجه بوده است. از ۱۴۸ نفری که گزارش شده اعدام شده‌اند، ۱۱۲ نفر تبعه عربستان سعودی بودند. بقیه‌ی افراد اتباع خارجی از کشورهای مذکور بودند: مصر (۴)؛ اتیوپیایی (۳)؛ اندونزیایی (۲)؛ اردن (۳)؛ میانمار (۱)؛ نپال (۱)؛ نیجریه (۲)؛ پاکستان (۳)؛ فلسطین (۱)؛ سوریه (۶) و یمن (۱۰).¹⁰

برای دومین سال متوالی، اعدام‌های ثبت‌شده در عربستان سعودی با سرعت نگران‌کننده‌ای رو به افزایش است که در مقایسه با ۲۷ اعدام ثبت‌شده در این کشور در سال ۲۰۲۰ تضاد زیادی دارد. مقامات سعودی در یک روز از ماه مارس، ۸۱ نفر را دسته‌جمعی اعدام کردند.¹¹ این واقعتی که تعداد اعدام‌هایی که کمیسیون حقوق بشر عربستان سعودی به عفو بین‌الملل ارائه کرده است بسیار بیشتر از اعدام‌هایی است که در طول سال توسط آژانس مطبوعاتی سعودی اعلام شده است، باعث ایجاد نگرانی‌های جدی در مورد شفافیت عربستان سعودی در استفاده از مجازات اعدام می‌شود.

¹⁰ در ژانویه 2021، کمیسیون حقوق بشر عربستان سعودی اعلام کرد که این کشور اعدام برای جرایم مرتبط با مواد مخدر را به حالت تعلیق درآورد؛ شورای حقوق بشر بین‌المللی HRC International (حساب توییتر رسمی کمیسیون حقوق بشر عربستان سعودی)، پست توییتر، ۱۸ ژانویه ۲۰۲۱، twitter.com/HRCSaudi_EN/status/1351087958565281793 «#عربستان سعودی اعمال مجازات اعدام را در سال ۲۰۲۰ به شدت کاهش می‌دهد.»

¹¹ عفو بین‌الملل، عربستان سعودی: اعدام دسته‌جمعی 81 مرد نشان‌دهنده ضرورت فوری برای لغو مجازات اعدام است (اخبار، 15 مارس 2022)، <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/03/saudi-arabia-mass-execution-of-81-men-shows-urgent-need-to-abolish-the-death-penalty>

اعدام برای جرایم مرتبط با مواد مخدر در ایران و عربستان سعودی سعودی 2018-2022

عفو بین‌الملل برای صدور احکام اعدام در همه کشورهای منطقه به جز اسرائیل، مراکش/صحرای غربی و عمان، در مجموع ۱۶ مورد (از ۱۷ مورد در سال ۲۰۲۱ کاهش) ثبت کرده است. از ۸۲۷ حکم اعدام ثبت شده در سال ۲۰۲۲، ۵۳۸ مورد آن (۶۵ درصد) در مصر صادر شده است.^{۱۲} از ۵۳۸ حکم اعدام، هفت مورد آن برای جرایم مرتبط با مواد مخدر؛ ۱۳ مورد برای تجاوز و سایر جرایم جنسی؛ و ۴۷ مورد آن برای زنان صادر شده است. در مقایسه با سال ۲۰۲۱، برای احکام اعدام در الجزایر (۹ به ۵۴)، بحرین (۰ به ۲)، مصر (۳۵۶ به ۵۳۸)، کویت (۵ به ۱۶)، فلسطین (حکومت) (۲۱ به ۲۸)، عربستان سعودی (۸ به ۱۲)، تونس (۳ به ۲۶) افزایش ثبت شده است. در مقابل، برای احکام اعدام در عراق (۹۱ به ۴۱)، اردن (۱۱ به ۴)، لبنان (۱۲ به -۲) و یمن (۲۹۸ به ۷۸) کاهش قابل توجهی ثبت شده است. عفو بین‌الملل تأیید کرد که در ایران احکام اعدام صادر شده است، اما اطلاعات کافی برای ارائه حداقل رقم معتبر به دست نیاورد. در این منطقه حداقل ۲۰ مورد تخفیف و حداقل هفت مورد عفو اعطا شد.

^{۱۲} بسیاری از احکام اعدام در پی محاکمه‌های به شدت ناعادلانه، از جمله توسط دادگاه‌های اضطراری، که با گزارش‌های موثق شکنجه و ناپدیدسازی قهری مخدوش شده بود، صادر شد.